

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 120/07-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. februára 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti Mgr. M. B., S., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., S., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce S. konaných 2. decembra 2006, za účasti MUDr. P. V., S., takto

r o z h o d o l :

Výsledok volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce S. konaných 2. decembra 2006 v časti týkajúcej sa počtu získaných hlasov Mgr. M. B. a poradia náhradníkov – kandidátov za poslancov, **z r u š u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2006 doručená sťažnosť Mgr. M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá bola doplnená na základe výzvy ústavného súdu 24. augusta 2007.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že vo voľbách do orgánov samosprávy konaných 2. decembra 2006 kandidoval za poslanca Obecného zastupiteľstva obce S. (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“), pričom namietal neústavnosť a nezákonnosť týchto volieb, najmä porušenie § 41 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), ktoré videl v nesprávnom sčítaní v prospech neho odovzdaných platných hlasovacích lístkov.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa bolo vo volebnom obvode S. do zoznamu voličov zapísaných 5 887 občanov, svoje volebné právo využilo 2 680 občanov, pričom počet platných hlasov odovzdaných pre voľbu do obecného zastupiteľstva bol 2 548. Podľa sčítania sťažovateľ získal 373 platných hlasov. V sťažnosti ďalej uviedol, že:

„Po prepočítaní hlasov z piatich volebných okrskov je zrejmé, že miestna volebná komisia nezahrnula do konečného výsledku počtu hlasov získaných vo voľbách sťažovateľom, hlasy ktoré sťažovateľ získal vo volebnom okrsku č. 1. Ak by komisia zahrnula do konečného výsledku počtu hlasov získaných vo voľbách sťažovateľom aj hlasy, ktoré sťažovateľ získal vo volebnom okrsku č. 1, získal by sťažovateľ v súčte 536 platných hlasov a nie 373 platných hlasov.“

Podľa zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva v obci S. z 3. 12. 2006 sťažovateľ vo voľbách do jej obecného zastupiteľstva získal celkom 373 platných hlasov, čím sa stal náhradníkom číslo 17 na funkciu poslanca obecného zastupiteľstva v poradí podľa počtu získaných hlasov. Pri správnom sčítaní hlasov by sa však sťažovateľ mal v rámci celkového poradia kandidátov na poslancov

obecného zastupiteľstva podľa počtu získaných platných hlasov umiestniť na 20. mieste a v rámci poradia kandidátov – náhradníkov, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva na 8. mieste, teda na mieste, na ktorom sa podľa nesprávnych výsledkov sčítania hlasov umiestnil kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva MUDr. P. V.

Skutočnosť, že sťažovateľovi neboli pripočítané hlasy, ktoré získal vo volebnom okrsku č. 1, priznal vo vydaní denníka K. zo 6. decembra 2006, č. 280, ročník VII. aj predseda miestnej volebnej komisie J. Z.“

V doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 28. augusta 2007 sťažovateľ uviedol, že konaním miestnej volebnej komisie došlo k porušeniu ustanovenia § 41 ods. 1 zákona o voľbách.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil rozhodnutie miestnej volebnej komisie obsiahnuté v jej zápisnici o výsledku volieb z 3. decembra 2006 v časti, ktorá sa týka zvolenia MUDr. P. V. za náhradníka č. 8 za poslanca obecného zastupiteľstva, a za náhradníka č. 8 podľa počtu odovzdaných platných hlasovacích lístkov vyhlásil sťažovateľa.

Sťažnosť bola uznesením pléna ústavného súdu č. k. PL. ÚS 120/07-13 z 10. októbra 2007 prijatá na ďalšie konanie.

II.

Ústavný súd v priebehu ďalšieho konania vyžiadal zápisnice okrskových volebných komisií č. 1 až 5 a zápisnicu miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva, ako aj vyjadrenie MUDr. P. V. k veci a vypočul predsedu miestnej volebnej komisie J. Z.

Zo vzoru hlasovacieho lístka „*pre voľby poslancov Obecného zastupiteľstva S. 2. decembra 2006*“ vyplýva, že sťažovateľ bol kandidátom vo volebnom obvode č. 1 (celá obec) pod poradovým číslom 2, pričom sa volilo 12 poslancov.

Podľa zápisnice miestnej volebnej komisie z 3. decembra 2006, ktorú podpísali všetci jej členovia bez pripomienok, bol sťažovateľ náhradníkom pod poradovým číslom 17 s počtom platných hlasov 373; MUDr. P. V. ako náhradník č. 8 mal 533 platných hlasov.

Zo zápisníc okrskových volebných komisií vyplýva, že kandidát č. 2 (sťažovateľ) mal v komisii č. 1 – 163 platných hlasov, v komisii č. 2 – 148 platných hlasov, v komisii č. 3 – 21 platných hlasov, v komisii č. 4 – 96 platných hlasov a v komisii č. 5 – 108 platných hlasov, čo spolu predstavuje 536 platných hlasov, teda o 163 viac, ako je uvedené v zápisnici miestnej volebnej komisie.

K veci sa listom doručeným ústavnému súdu 22. októbra 2007 vyjadril MUDr. P. V., v ktorom uviedol: *„K veci môžem uviesť len toľko, že do obecných volieb som kandidoval ako nezávislý kandidát na kandidátke Kresťansko-demokratického hnutia, s výsledkom som sa oboznámil na úradnej tabuli obce a viac som sa ním nezaoberal. Tvrdenie navrhovateľa nemôžem ani podporiť ani vyvrátiť.“*

Predseda miestnej volebnej komisie vo svojej výpovedi z 30. októbra 2007 uviedol, že nevie, ako mohlo dôjsť k takejto chybe. Stalo sa to pri sumarizácii, čo však zistila až zapisovateľka miestnej volebnej komisie, keď sprístupňovala výsledky volieb cez internet, a o tejto chybe ho informovala telefonicky. Na chybu sa prišlo s odstupom niekoľkých dní.

III.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 9 zákona o voľbách volebné komisie a ich útvary sú zriadené na celé volebné obdobie.

Podľa ustanovenia § 41 ods. 1 zákona o voľbách miestna volebná komisia sčíta hlasy a zistí celkové výsledky hlasovania v obci na podklade zápisníc o hlasovaní zaslaných okrskovými volebnými komisiami. Ak vzniknú pochybnosti, má právo vyžiadať od okrskových volebných komisií hlasovacie lístky a ostatné volebné spisy, prípadne vysvetlivky a iné informácie.

Sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy pri zisťovaní vôle voličov, teda pri sčítavaní hlasovacích lístkov.

K otázke volieb sa vyslovil ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, keď zdôraznil, že tieto sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi (PL. ÚS 18/99).

Pokiaľ ide o nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí, musí byť nezákonnosť týchto volieb v konaní o volebných veciach dokázaná a musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné sa podľa názoru ústavného súdu (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94) uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom, ktorý ovplyvňuje slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie týchto opatrení sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb.

Pojem „priebeh volieb“ ústavný súd vyložil tak, že tento nezahŕňa iba hlasovanie voličov, ale aj všetky iné úkony subjektov zúčastnených na voľbách, ktoré sú v príčinnej súvislosti s voľbami (PL. ÚS 18/99).

Ústavný súd sa vo svojich rozhodnutiach (PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 50/99) zaoberal aj volebnou komisiou, pričom uviedol, že ide o orgán verejnej správy, ktorý túto vykonáva vo verejnom záujme.

Volebné komisie sú inštitúciami verejnej správy za predpokladu, že činnosť, ktorú vykonávajú, je správnu činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme.

Príprava a zabezpečenie volieb je vo verejnom záujme, a preto vytvorenie orgánu verejnej moci, akým je volebná komisia, zaraďuje tento orgán medzi orgány verejnej správy (PL. ÚS 36/03).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu len hrubé a závažné alebo opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), teda zmeniť dosiahnutý výsledok volieb súdnym rozhodnutím. Namietané nezákonné konanie musí mať vplyv na dosiahnutý výsledok volieb (PL. ÚS 13/02, PL. ÚS 94/07).

V zmysle stabilnej judikatúry ústavný súd zdôrazňuje, že každý postup volebnej komisie, ktorý má za následok porušenie základného práva občana podľa čl. 30 ods. 4

ústavy, ktorý sa uplatnením svojho pasívneho volebného práva uchádza o volebnú funkciu, predstavuje závažné, resp. hrubé porušenie volebného zákona.

Podľa tvrdenia sťažovateľa miestna volebná komisia v obci S. nesprávne sčítala ním dosiahnuté hlasy vo volebných okrskoch č. 1 až 5. Táto skutočnosť sa ukázala ako pravdivá, pričom ústavný súd zistil, že sťažovateľovi nebolo pripočítaných 163 hlasov dosiahnutých vo volebnom okrsku č. 1.

Postup miestnej volebnej komisie pri sčítaní hlasov považuje ústavný súd za závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré je v príčinnej súvislosti so zisteným výsledkom.

V konečnom dôsledku konaním miestnej volebnej komisie došlo k porušeniu ústavného volebného práva a jeho princípov spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti (PL. ÚS 17/94).

Zistené porušenie bolo preukázané a priamo spôsobilo ovplyvnenie výsledku volieb sťažovateľa do obecného zastupiteľstva.

Ústavný súd podľa § 63 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil výsledok volieb poslancov obecného zastupiteľstva konaných 2. decembra 2006 v časti týkajúcej sa zvolenia MUDr. P. V. a Mgr. M. B. za náhradníkov za poslancov obecného zastupiteľstva (výrok nálezu).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. PL. ÚS 19/07 uviedol, že keďže miestna volebná komisia je podľa § 11 ods. 9 zákona o voľbách zriadená na celé volebné obdobie, je v jej právomoci bezodkladne zasadiť a rozhodnúť o náprave zisteného volebného výsledku prepočítaním hlasov navrhovateľa a určením nového poradia náhradníkov – kandidátov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2008